

Ψυχάρη και πολύ περισσότερο ένας χαρακτηρισμός από την κοινή γνώμη ως μαλλιαρός, όπως έχω;

Τού Ψυχάρη τὸ ἔργο σου εἶπα ἀκόμα, θυμάμαι, πὼς ἔχει ἓνα σωρὸ ὄψες κι ἀπ' αὐτὲς σοῦ ἀνάφερα τὴν ἐπιστημονικὴν, τὴν συγγραφικὴν, τὴν καλλιτεχνικὴν του· ἂν ἐγὼ δὲν παραδέχουμαι τὴ μιὰ καὶ παρὰδέχουμαι τίς ἄλλες θὰ πῇ μ' αὐτὸ πὼς ὁ Ψυχάρης εἶναι ἀνόητος καὶ ἀγράμματος; Πῶς μὲ συκοφαντεῖς, φίλε μου, στὰ μάτια ἐνὸς ἀνθρώπου ποὺ σέβουμαι καὶ θαυμάζω γιὰ τὴν ἐργασία του, γιὰ τὴν ὁποία ἐτοιμάζω ὁλόκληρο βιβλίο διπρὺ μιλῶ, ἐκθέτοντας καὶ τίς ἀντιρρήσεις μου, μ' ὅλο τὸ σεβασμὸ καὶ τὸ θαυμασμὸ ποὺ κάθε νεώτερος ὀφείλει σὲ ἀνθρώπο ποὺ ἀφιέρωσεν ὁλόκληρὴν τὴν ζωὴν του στὴν ἐργασία τὴν πρὸ ἀχάριστη, χωρὶς συμφέρον, καὶ μόνο μὲ τὸν πόθο νὰ φωτίσῃ τὸ ἔθνος του;

Ἄν εἶπα πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ ξαναπάρῃ τὴν ἀφιέρωση τοῦ ἔργου του στὸ Βενιζέλο, ὑπονοῶ μ' αὐτὸ λοιπὸν κατὰ τὴ γνώμη σου πὼς εἶναι ἀνόητος καὶ ἀγράμματος; Ὁ Παλαμᾶς λ. χ. δὲν ἐπῆρε καθίλου πίσω τὸ χαρακτηρισμὸ του γιὰ τὸ Βενιζέλο πὼς ἐργάζεται **μὲ ρυθμὸ, μὲ ὁρμονία, μὲ ποίηση** καὶ στὴν τελευταία του ἀκόμα διάλεξη ἐξακολοθεῖ ν' ἀναφέρῃ μὲ τὸν προεπομένον σεβασμὸ λόγια τοῦ κυθερινῆς μας. Ἐνάντια λοιπὸν κάνοντας καὶ φρονώντας ὁ Παλαμᾶς ὑπονοεῖ πὼς ὁ Ψυχάρης εἶναι ἀνόητος καὶ ἀγράμματος;

Ἐγὼ, φίλε μου, οὔτε ἀφιέρωση τοῦ ἔκανα, οὔτε χαρακτηρισμὸ τοῦ ἔδωκα κανένα, οὔτε ἐσφίξα τὸ χέρι. Ἐκείνου μὲ κεφαλαῖο. Ἦρθα στὴν Ἀθήνα γιὰ πολὺ λίγον καιρὸ καὶ γιὰ τὴν ὕγεια μου, καθὼς ξέρεις πολὺ καλά. Μερικὲς ἐφημερίδες ἐπῆραν τὴ σύμπτωση γιὰ νὰ μὲ πειράξουν, τὸ Τελωνεῖο ἔκανε λογοκρισίαν στὰ βιβλία μου, ἐπαρκαλοῦθησα τὸ γλωσσικὸ μὲ λύπη, εἶδα τὸ ζήτημα νὰ σκαλώνῃ, κ' ἐτκέφτηκα χωρὶς νὰ γράψω πούθενά τὴ σκέψη μου.

Ἐχρωστοῦσες νὰ σεβαστῆς τὴ σιωπὴ μου. Γιατὶ ἂν ἀρχίσουμε τὴ ρεπορτέρικη μέθοδο — αὐτὸ τὸ φρούτο τῆς Ἀθήνας — μπορούμε πολλὰ νὰ ποῦμε. Τὸ ἀγέρι βλέπεις τῆς Ἀθήνας δὲν ἐπιδρᾷ σὲ μένα· ἐγὼ ἀπόδειξα πὼς τὸ ἀγέρι τῶχ' μέσα μου κι αὐτὸ μ' ἔφερεν ὅπου εἶμαι καὶ θὰ μπορούσες νὰ μὲ ξανοίξῃς ἂν ἐπρόσεχες τὰ βιβλία μου.

Ἔτσι σήμερα δὲ συμφωνῶ μὲ τὴ νέα τροπὴ τῆς πολιτικῆς τοῦ «Νουμά». Τὸ δικαίωμα ἂν δὲ μοῦ τὸ δίνης τοῦ λόγου σου μοῦ τὸ δίνουν τὰ βιβλία μου, ποὺ ὁ «Νουμάς» δὲν καταδέχτηκε ποτὲ νὰ προσέξῃ, μὰ δὲν ἔχει καμμιά σημασίαν. Φτάνει ποὺ τὰ πρόσεξαν ἄλλοι. Εἶμαι τῆς γνώμης πὼς ὁ Ψυχάρης κι ὁ Χατζόπουλος καὶ συνεπῶς κι ὁ «Νουμάς» ζήτησαν καὶ ζητᾶτε περισσότερο ἀπ' ὅ, τι θάπρεπεν ἀπὸ τὸ

Βενιζέλο. Ψυχολογία καμμιά στὰ πράματα καὶ γι' αὐτὸ όλες οἱ déssillussions. Ξεχνάτε ὁλότελα ποῦ ὡς τὰ χιτὲς ἀκόμα βρισκόταν τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. Χατζόπουλος στὸ τελευταῖο ἀρθρο μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ βιβλίο τοῦ Σκληροῦ. Ἄς ἐρθῇ λοιπὸν νὰ ἐφαρμόσῃ τίς ἰδέες του κι ἂς ἀφήσῃ στὴ μπάνα πιά τίς θεωρίες ποὺ τὸν κάνουν νὰ συνθέτῃ κι ὁ ἴδιος προφητικὸς λυρισμοὺς ὅπως ὀλοι μας. Ἄς πλησιάσῃ τὸν ἐργάτη ρωμιὸ κι ἂς πασκίσῃ νὰ τόνε βγάλῃ ἀπὸ τὰ νύχια πρῶτα τοῦ κεφάλαιου, ὕστερα τοῦ παπᾶ κι ἂς τὸν ὀργανώσῃ. Τότε μέσα σὲ κάμποσα χρονάκια, εἴκοσι ὡς τριάντα, δὲν εἶν' ἀπίθανο κάτι νὰ καταφέρῃ μὲ τοὺς τρεῖς χιλιάδες ἐργάτες ποὺ ὑπάρχουν ὀλοι ὀλοι στὴν Ἑλλάδα. Στὸ μεταξύ ὁμως ποὺ δὲν ὑπάρχει ἐδῶ διάκριση τάξεων, οὔτε ὀργάνωση καμμιά ἐργατῶν, ἐξὸν ἀπὸ τὸ γνωστὸ σωματεῖο ποὺ δέχεται μ' εὐγνωμοσύνη πιάνει ὡς δῶρα ἀπὸ ἀστούς, ποὺ ὁ σοσιαλισμὸς νοιώθεται ὡς φιλανθρωπία, ρωτοῦμε τὸν κ. Χατζόπουλο, εἶναι τόσα περιττὰς ὁ Ἐκπαιδευτικὸς Ὁμιλος; εἶναι τόσο περιττὰς ὁ Βενιζέλος; Ἡ ὁ καθένας μας κάνει τὸ κέφι του — καὶ τότε συμπαθιέται, — ἀγκαλιάζοντας μιὰ φιλοσοφικὴ θεωρία καὶ διασκεδάζοντας τὴν ἀνία του, τὸ spleen του; Ὅσοι ὁμως ἀπὸ μᾶς εἶναι καὶ βιοπαλαιστὲς μαζί, τότε τί πρέπει νὰ γίνῃ; Τὴ δική σου ἀπάντηση τὴν ξέρω, φίλε μου. Εἶναι ὁ **γκρεμνὸς** τοῦ Παλαμᾶ! Μὰ ὁ γκρεμνὸς αὐτὸς ὡς τώρα τοῦλάχιστο εἶναι πολὺ ἀθάβος καὶ μαλακαστρωμένος γιὰ πολλούς.

Μὲ ὑπόληψιν

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

ΣΗΜ. ΤΟΥ «ΟΝΟΜΑ». Χαίρομαστε ποὺ ὁ φίλος ποιητὴς ἀναιρεῖ, ἔτσι παληκαρίσια, μὲ τὴν ὑπογραφήν του, ὅσα στὸ περασμένο φύλλο, δίχως νὰ φανερώσουμε τὸν ὄνομα του, ἀναφέραμε. Δὲ θὰ συζητήσουμε δὴν τίς γνώμες του τοῦτο μόνο ἔχουμε χρέος νὰ δηλώσουμε πὼς ὁ κ. Ψυχάρης οὔτε μᾶς ἔγραψε ποτὲ γιὰ τὸ χειροτέλεσμα οὔτε τὸ συνηθίζει νὰ μᾶς γράφει ποτὲ ὅσα γίνονται μέσα στὸ γραφεῖο του καὶ δὲν ἔχουν καμμιά σέση μὲ τὸν ἀγῶνα μας.

Ἡ ΣΑΚΟΥΝΤΑΛΑ ΤΟΥ ΚΑΛΙΔΑΝΑ
μεταφρασμένη ἀπὸ τὸ Σανσκορικό καὶ Πρα-
κορικό κείμενο ἀπὸ τὸν

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά»

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Α. Γ. ΧΑΤΖΗΔΟΥΚΑ

LIVRES D' OCCASION

Ἰδρυθὲν τῷ 1889 ὁδὸς Σταδίου — 34

Ὅλα σας τὰ βιβλία, ἐπιστημονικὰ καὶ μὴ, θὰ εὐρητε λαιουργῇ καὶ μεταχειρισμένα εὐθηνά. Κατάλογος ἀποστέλλεται δωρεάν. ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΑΙ βιβλία καὶ βιβλιοθήκαι.